

Прилог 1**СТАНДАРД КВАЛИФИКАЦИЈЕ**

Назив квалификације	АВИО-ТЕХНИЧАР ЗА ЕЛЕКТРО ОПРЕМУ ВАЗДУХОПЛОВА
---------------------	---

ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ КВАЛИФИКАЦИЈЕ

КЛАСНОКС ¹ / ISCED-F 2013	0716 Моторна возила, бродови, ваздухоплови
Ниво НOKC-а ²	4
Ниво ЕOK-а ³	4
Врста квалификације	Стручна
Обим квалификације	4 године
Предуслови за стицање квалификације	Ниво 1 НOKC-а – основно образовање и васпитање, основно образовање одраслих, основно балетско образовање и васпитање и основно музичко образовање.
Облици учења	– Формално образовање ⁴
Врста јавне исправе	– Диплома; – Уверење о положеним испитима у оквиру савладаног програма за образовни профил;

**РЕЛЕВАНТНОСТ КВАЛИФИКАЦИЈЕ
ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ И НАСТАВАК ОБРАЗОВАЊА**

Проходност у систему квалификација	– Ниво 5 НOKC-а – Ниво 6 НOKC-а (подниво 6.1 и 6.2) – Ниво 7 НOKC-а (подниво 7.1)
Занимање	7232.01 Авио-механичар 7232.02 Ваздухопловни механичар за електросистеме 0210.15 Техничар за електро опрему ⁵
Стандард занимања ⁶	–

¹ Систем према коме се квалификације разврставају и шифрирају у НOKC-у, усклађен са Међународном стандардном класификацијом образовања ISCED 13-F.

² Национални оквир квалификација Републике Србије (НОКС).

³ Европски оквир квалификација (енг. *European Qualifications Framework*).

⁴ Спроводи се у складу са Уредбом о утврђивању опасног рада за децу („Службени гласник РС”, број 53 од 30. маја 2017.).

⁵ У складу са прописима којима се уређује организација, састав и начела службе у Војсци Србије (Уредбе о начелима унутрашњег уређења и систематизације формацијских места у Војсци Србије).

⁶ До доношења стандарда занимања, повезаност стандарда квалификације Авио-техничар за електро опрему ваздухоплова са тржиштем рада заснована је на подацима о занимањима који су утврђени на основу прописа из области рада и запошљавања (према: Закон о НOKC-у, члана 50.), као и на опису рада из иницијалног предлога стандарда квалификације у оквиру Иницијативе за развој и усвајање стандарда квалификације Авио-техничар за електро опрему ваздухоплова.

ИСХОДИ УЧЕЊА	
Општи опис квалификације	<p>Авио-техничар за електро опрему ваздухоплова одржава уређаје електро опреме и системе наоружања борбених авиона и хеликоптера применом дефинисаних операција у делокругу посла за који је обучен и овлашћен, и спроводи поступке и процедуре опслуживања уређаја електро опреме и система наоружања борбених ваздухоплова.</p> <p>Обучен је за: проверу, испитивање и подешавање уређаја електро опреме и система наоружања борбених авиона и хеликоптера; утврђивање квирова и врста грешака, као и отклањање мањих неисправности уређаја електро опреме и система наоружања борбених авиона и хеликоптера; монтажу и демонтажу уређаја електро опреме и система наоружања борбених авиона и хеликоптера; распоређивање и приклучивање земаљских агрегата и допуну борбених ваздухоплова течностима и гасовима за рад уређаја електро опреме и система наоружања у процесу опслуживања борбеног ваздухоплова; коришћење техничке документације за одржавање и опслуживање борбених ваздухоплова; примену прописаних мера безбедности и здравља на раду.</p> <p>Вешто комуницира у различитим контекстима и делотворно на српском и енглеском језику, активно доприносећи неговању културе изражавања. Продуктивно примењује математичке моделе, техничка и технолошка знања и информационо-комуникационе технологије (ИКТ) у решавању проблема; ефикасно учи, усавршава се и развија своју каријеру; активно учествује у иницирању и реализацији пројекта који доприносе добробити заједнице и одрживом развоју.</p> <p>Активно доприноси неговању толеранције, људских права и културне традиције и баштине, у различитим социјалним контекстима; одговоран је према сопственом здрављу и спреман да се укључи у активности усмерене ка очувању окружења у којем живи и ради.</p> <p>Ниво општих и стручних знања, вештина, способности и ставова у оквиру стечених компетенција, авио-техничару за електро опрему ваздухоплова омогућава запошљавање и наставак школовања.</p>
Компетенције	<ul style="list-style-type: none"> - Одржавање уређаја електро опреме и система наоружања борбених авиона применом дефинисаних операција у делокругу посла за који је обучен и овлашћен; - Одржавање уређаја електро опреме и система наоружања борбених хеликоптера применом дефинисаних операција у делокругу посла за који је обучен и овлашћен;

Компетенције	<ul style="list-style-type: none"> – Опслуживање уређаја електро опреме и система наоружања борбених ваздухоплова; – Коришћење техничке документације и вођење евиденције о радовима на одржавању, поправци и опслуживању електро опреме и система наоружања борбених ваздухоплова; – Примена људског фактора и питања људских перформанси (human performance); – Кључне компетенције.⁷
По стеченој квалификацији, лице ће бити у стању да:	
Знања	<ul style="list-style-type: none"> – опише основне процедуре припреме уређаја електро опреме и система наоружања за лет борбених авиона и то за одређен тип и врсту (ловачки, ловачко-бомбардерски, школско-борбени и транспортни авион); – опише поступак припреме борбених авиона на стајанци у летачком дану; – објасни принцип рада уређаја електро опреме, као и принцип рада, мере заштите и сигурности система ваздухопловног наоружања борбених авиона према врсти и типу система; – опише поступке превентивних прегледа уређаја електро опреме и система наоружања борбених авиона, као и дијагностичке методе, врсте мерења и мерне уређаје за одржавање; – објасни нивое одговорности и поступке документовања и овере извршеног превентивног и корективног одржавања електро опреме и система наоружања борбених авиона; – познаје механику лета борбених авиона; – опише организационе процедуре за извршење замене уређаја електро опреме и система наоружања борбених авиона; – опише размештај основних уређаја електро опреме, летачке опреме и система наоружања борбених авиона, те поступке монтаже и демонтаже уређаја електро опреме и система наоружања борбених авиона; – опише врсте техничке документације, као и примену ваздухопловно-техничког упутства у одржавању уређаја електро опреме и система наоружања борбених авиона; – опише основне процедуре припреме уређаја електро опреме и система наоружања за лет борбених хеликоптера и то за одређен тип и врсту (борбени, хеликоптер, транспортни и вишенаменски хеликоптер); – опише поступак припреме борбених хеликоптера на стајанци у летачком дану;

⁷ На основу: Правилника о општим стандардима постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета („Службени гласник РС”, број 117/13).

<p>Знања</p>	<ul style="list-style-type: none"> – објасни принцип рада уређаја електро опреме, као и принцип рада, мере заштите и сигурности система ваздухопловног наоружања борбених хеликоптера према врсти и типу система; – опише поступке превентивних прегледа уређаја електро опреме и система наоружања борбених хеликоптера, као и дијагностичке методе, врсте мерења и мерне уређаје за одржавање; – објасни нивое одговорности и поступке документовања и овере извршеног превентивног и корективног одржавања електро опреме и система наоружања борбених хеликоптера; – познаје механику лета борбених хеликоптера; – опише организационе процедуре за извршење замене уређаја електро опреме и система наоружања борбених хеликоптера; – опише размештај основних уређаја електро опреме, летачке опреме и система наоружања борбених хеликоптера, те поступке монтаже и демонтаже уређаја електро опреме и система наоружања борбених хеликоптера; – опише врсте техничке документације, као и примену ваздухопловно-техничког упутства у одржавању уређаја електро опреме и система наоружања борбених хеликоптера; – разликује процедуре пуњења течностима и гасовима за рад специфичних уређаја електро опреме и система наоружања борбених ваздухоплова; – опише процедуре кретања и мера заштите ресурса, као и начин заштите борбених ваздухоплова на стајанци; – опише начин употребе земаљских средстава за маневрисање ваздухопловним наоружањем на стајанци ескадриле борбених ваздухоплова, као и поступке и процедуре наоружавања борбених ваздухоплова; – разликује врсте земаљских система и агрегата неопходних за напајање уређаја електро опреме и система наоружања борбених ваздухоплова; – опише примену ваздухопловно техничке кореспонденције, као и прописане пратеће евиденције и документације за одржавање и опслуживање борбених ваздухоплова; – објасни значај примене важећих стандарда и прописа при одржавању ваздухоплова; – објасни примену људског фактора у ваздухопловству; – опише начине управљања грешкама на радном месту; – опише мере безбедности и заштите здравља на раду, заштите животне средине и заштите од пожара и њихову примену у одржавању и опслуживању борбених ваздухоплова.
--------------	---

Вештине	<ul style="list-style-type: none"> – управља земаљским дизалицама и колицима за наоружавање борбених ваздухоплова; – извршава основне процедуре наоружавања борбених ваздухоплова са ваздухопловним оружјем; – користи техничку документацију и упутства на српском и енглеском језику приликом одржавања, као и опслуживања уређаја електро опреме и система наоружања борбених ваздухоплова; – обавља стручну комуникацију и кореспонденцију на српском и енглеском језику, применом прописане терминологије у вези са одржавањем и опслуживањем уређаја електро опреме и система наоружања борбених ваздухоплова; – ефикасно примењује прописане мере безбедности и здравља на раду, заштите животне средине и заштите од пожара за авио-техничара за електро опрему ваздухоплова.
Способности и ставови	<ul style="list-style-type: none"> – самостално, одговорно, уредно и прецизно обавља поверене послове у складу са прописима, професионалним стандардима и нормативима у делатности поправке и одржавања ваздухоплова; – испољава љубазност, комуникативност, предузимљивост, ненаметљивост и флексибилност према сарадницима; – испољава позитиван однос према функционалности и техничкој исправности опреме, уређаја и алата које користи у раду, пратећи ресурсе рада уређаја електро опреме и система наоружања борбених ваздухоплова; – ефикасно планира и организује време и активности поштујући рокове; – испољава позитиван однос према професионално-етичким нормама и вредностима; – прилагођава се на промене у радном процесу, уочава проблеме и учествује у њиховом решавању и у оквиру нестандардних послова; – благовремено и засновано доноси одлуке о угрожености; – увиђа значај и улогу људског фактора у безбедности ваздушног саобраћаја; – увиђа значај важности строгог поштовања прописа у ваздухопловству, те последице које могу настати услед непоштовања истих; – ефикасно примењује ИКТ за прикупљање података у реализацији задатака и вођењу прописаних евиденција при одржавању и опслуживању ваздухоплова; – увиђа потребу перманентног усавршавања из делокруга рада, те показује спремност да правовремено примењује новине у постојећим прописима и технолошким стандардима;

Способности и ставови	<ul style="list-style-type: none"> – промовише принцип ефикасног коришћења енергије и одрживог развоја; – испољава поштовање права других и уважавање културолошких разлика, руководећи се правима и одговорностима које има као припадник заједнице; – испољава одговоран однос према здрављу и заштити окoline и спреман је да се на том пољу ангажује.
Начин провере остварености исхода учења	<p>Праћење развоја и напредовања ученика у достизању исхода и стандарда постигнућа, као и напредовање у развијању компетенција обавља се формативним и сумативним оцењивањем.</p> <p>Оцењивање је описно и бројчано.</p> <p>Бројчане оцене ученика су:</p> <ul style="list-style-type: none"> – одличан (5), – врло добар (4), – добар (3), – довољан (2) и – недовољан (1). <p>Оцена недовољан (1) није прелазна оцена.</p> <p>Оцењивање се остварује применом различитих метода и техника (проектни, радни задаци и сл.).</p> <p>Сумативно се оцењује на полугодишту, крају школске године и на стручној матури.</p>
ОСИГУРАЊЕ КВАЛИТЕТА КВАЛИФИКАЦИЈЕ	
Квалификације реализацијата програма	<p>Одговарајуће образовање:</p> <ul style="list-style-type: none"> – нивоа 7 НОКС-а (подниво 7.1, подниво 7.2), а изузетно одговарајуће образовање – нивоа 6 НОКС-а (подниво 6.1, подниво 6.2), односно – средње образовање, уколико се за одговарајуће предмете не образују наставници са одговарајућим образовањем нивоа 7 НОКС-а, у складу са Законом о основама система образовања и васпитања; <p>За наставника практичне наставе одговарајуће образовање</p> <ul style="list-style-type: none"> – нивоа 6 НОКС-а (подниво 6.1, подниво 6.2) или – нивоа 5 НОКС-а (одговарајуће специјалистичко, односно мајсторско образовање са петогодишњим радним исткуством у струци), уколико се за одговарајуће предмете не образују наставници са одговарајућим образовањем нивоа 7 НОКС-а, у складу са Законом о основама система образовања и васпитања.
Организација надлежна за издавање јавне исправе	Средње стручне школе